

CS

Evropská unie
Regionální politika

info regio

panorama

| Č. 17 | Září 2005 |

**Srdcem soudržnosti je
spolupráce**

Interreg v akci

Obsah

Srdcem soudržnosti je spolupráce

Cíle spolupráce a poučení z iniciativy Interreg pro nové členské státy i ostatní země

Střední a východní Evropa je geografickým prostorem, kde se spolupráce po roce 2007 ještě zintenzivní. Oblast zaznamenala rapidní a hluboké přeměny, přičemž získané zkušenosti, jakož i řešení problémů vzniklých během těchto změn, mohou být přínosné pro všechny regiony Unie.

Zhodnocení Interreg III v polovině období

Sekretariát programu INTERACT vypracoval pro svůj řídicí orgán, tedy rakouskou vládu, studii týkající se vyhodnocení iniciativy Unie INTERREG v polovině období

Interreg IIIA v akci: Itálie/Švýcarsko, Pamina, Rakousko/Česká republika, Irsko/Wales

V terénu: Finsko/Rusko

Reportáž: Interreg IIIA Francie/Španělsko – Nás žádné hory nerozdělí

Konvergence ekonomik Francie a Španělska, za pomoci programů spolupráce, značně posílila přeshraniční výměnu mezi těmito dvěma zeměmi. Takovouto tendenci Interreg podporuje a dává jí pevnou formu.

Interreg IIIB v akci: Alpský prostor, severní okrajová území, CADSES, severozápadní Evropa

Svědectví: Konference odlehlých přímořských regionů (CRPM)

Reportáž: Itálie

Interreg IIIC v akci: zóny Sever, Jih, Západ, INTERACT

3

8

10

11

12

17

18

19

21

Fotografie (strany): Czech Tourist Authority (1), Evropská komise (4, 5, 6, 7), Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej (3), Provincia Autonoma di Bolzano (10), Interreg IIIA Pamina (10), Nationalpark Thayatal GmbH (10), PACTS (10), Euregio Karelia (11), Institut Cartogràfic de Catalunya (12), F. Márquez (13), AEIDL (14), Ballet Biarritz-Donostia (15), PortilHon (15), ITEBE (17), DESERVE (17), Bezirksamt Marzahn-Hellersdorf von Berlin (17), Foundation for Applied Water Research (17), Institut de la Méditerranée (18), Regione Emilia-Romagna (19), Västerbottens län (21), Senatsverwaltung für Wirtschaft, Arbeit und Frauen Berlin (21), VINTUR (21), IQ-Train Secretariat (21).

Obálka: Parašutismus v České republice

Na sestavení tohoto čísla rovněž spolupracovali: Aiga Berke, Inge De Prins, Pierre Ergo, Véronique Faure, Jean-Luc Janot.

Odpovědný redaktor: Thierry Daman, Evropská komise, generální ředitelství pro regionální politiku.

Tento časopis je vytištěn v angličtině a francouzštině na recyklovaném papíře.

Tematický souhrn je k dispozici v 19 jazycích Evropské unie na http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_fr.htm

Text této publikace není právně závazný.

Cíle spolupráce a poučení z iniciativy INTERREG pro nové členské státy i ostatní země

Imre János Csalagovits ⁽¹⁾

Střední a východní Evropa je geografickým prostorem, uvnitř kterého se spolupráce po roce 2007 ještě zintenzivní. Oblast zaznamenala rapidní a hluboké přeměny, přičemž získané zkušenosti, jakož i řešení problémů vzniklých během těchto změn, mohou být přínosné nejen pro nové členské státy a řadu dalších zemí, ale i pro všechny regiony Unie.

Cíle evropské územní spolupráce, a zejména pak stávajících programů Interreg, zahrnují mnohem víc než jen strategická rozhodnutí jednotlivých regionů a členských států. Představují koncepci rozvoje, která se výrazně liší od typické strategie regionálního rozvoje. Územní spolupráce, tato unikátní součást regionální politiky, má pro mnoho oblastí Evropy větší politický a hospodářský význam než by naznačovaly finanční částky, které jsou na ni věnovány.

Územní spolupráce jako výjimečná příležitost

Po patnácti letech politických a ekonomických změn, diktovaných restrukturalizací a přechodem k tržnímu hospo-

dářství, se velká část střední a východní Evropy stala součástí Evropské unie. Obecněji se dá říci, že nové členské státy střední a východní Evropy (pobaltské země, země Visegrádu ⁽²⁾ a Slovinsko), ale také členské státy budoucí, jakož i ty, které zde s Uní sousedí, přežily staletí válek a částých politických nepokojů. Prošly integračními procesy i jejich opakem a také dlouhými lety nucené izolace. Teprve nedávno se země a regiony této části Evropy začaly zotavovat a jsou si dobře vědomy významu národní i regionální identity, jakož i všech budoucích výhod spolupráce. Je stále více zřejmé, že bolestná minulost pomohla vytvořit pouto mezi jejich národy, jelikož je spojila určitým společným osudem. Pro nové členské státy je tudíž „Nové sousedství“, navrhované v rámci Evropské unie, výjimečným nástrojem spolupráce a rozvoje.

(1) Ředitel oddělení Interreg při Maďarské národní agentuře pro regionální rozvoj (VÁTI Kht). VÁTI Kht, H-1016 Budapest, Gellérthegy utca 30/32.
E-mail: csalagovits@pharereg.hu

(2) Česká republika, Maďarsko, Polsko, Slovensko.

Spolupráce s Litvou v oblasti námořní bezpečnosti

I když si zdejší obyvatelé uchovali svou specifickou identitu, střední a východní Evropa se v politické, ekonomické i kulturní rovině stala relativně homogenní oblastí. Zvláštní význam má geografický prostor, tvořený čtyřmi zeměmi Visegrádské skupiny a Slovinskem, protože tvoří jakousi „východní zónu“ EU. A v této části Evropy je velká pozornost věnována spolupráci, ať již na úrovni místní, regionální nebo celostátní.

Oblíbenost územní spolupráce ve střední a východní Evropě je částečně dána tím, že vytyčené programové cíle jsou přesně to, co těmto zemím pomůže uspokojit aktuální sociální a ekonomické potřeby. Územní rozvoj se na tomto východním okraji Unie pro státy, jejichž politické a ekonomické prostředí prošlo radikální změnou, postupně stává jedním z klíčových kritérií rozvoje.

Podle různých kritických hodnocení jsou k dnešnímu dni zkušenosti ze spolupráce velmi pozitivní, což zřejmě usnadní plánování a uskutečňování budoucích evropských programů, zejména pokud tyto programy zdůrazňují opravdu společné a integrované akce.

Je jasné, že forma i dopad územního rozvoje se mohou lišit podle regionů a velikosti příslušné země nebo stávajícího politicko-správního systému, nicméně určité společné rysy jsou zárukou, že všeobecné poznatky z jednotlivých programů spolupráce se podstatně neliší.

Zkušenosti a nejlepší postup

Nové členské státy už mají více než deset let zkušeností s programy typu Interreg, ze kterých nyní mohou čerpat. To je velmi dobré znamení pro další partnerství v rámci územní spolupráce.

Značná část těchto zkušeností souvisí s uskutečňováním programů a projektů přeshraniční spolupráce Phare-CBC.

V každém z nových členských států střední a východní Evropy se relativně vysoké částky věnovaly na přeshraniční programy a byla též vytvořena specifická struktura řízení. Na Phare-CBC připadalo v letech 2000 až 2003 přibližně 10 % ročního rozpočtu Phare. I přes zřejmé překážky, dané rozdílnými finančními postupy Interreg a Phare-CBC, bylo možné zahájit mnoho integrovaných přeshraničních projektů.

Účast nových členských států na přeshraničních programech Interreg IIA a IIIB, které byly uskutečňovány ještě před jejich vstupem do EU na hranicích s původní evropskou patnáctkou, jakož i v mezinárodních programech Interreg IIC a IIIB, těmto zemím umožnila dobře řízení programů Interreg zvládnout.

Nejvíce zkušeností bylo bezpochyby nabyto v programech **přeshraniční spolupráce**, především díky výši přidělených finančních prostředků. Tato forma spolupráce je zdaleka nejvíce ceněna na úrovni místní i regionální, a to zejména proto, že přeshraniční partnerství jsou konkrétnější a založena na jednodušším a přímějším vztahu; výsledky jsou také více viditelné.

Nové členské státy jsou s výjimkou Polska relativně malé, což znamená, že mnoho regionů střední a východní Evropy leží při vnitřní nebo vnější hranici s Uníí a jejich rozvoj má proto téměř vždy „mezinárodní“ rozměr. Touha malých zemí rozvíjet se – spojená se skutečností, že valná většina rozvojových strategií na místní i regionální úrovni takovou snahu bere v úvahu – značně přispívá k oblíbenosti přeshraniční spolupráce v této části Evropy.

Polský student na Evropské univerzitě Viadrina ve Frankfurtu nad Odrou (Německo)

I když popularita programů **mezinárodní spolupráce** mezi místními a regionálními účastníky nikdy nedosáhne oblíbenosti programů přeshraničních, dosavadní účast ukazuje, že nové členské státy pochopily dosud značně nevyužívané strategické příležitosti těmito programy nabízené. Střední Evropa a Pobaltí jsou jedním z nejrychleji rostoucím makroregionem Evropské unie. Není proto žádný důvod, aby se tato dynamická území efektivně neúčastnila nadnárodní spolupráce v příslušných oblastech. Potřeba stejného typu spolupráce, i když v jiných sektorech, je ostatně zřejmá i podél vnějších hranic Unie, především na východě a Balkáně.

Účast v projektech **meziregionální spolupráce** zase umožnila mnoha krajům střední a východní Evropy přímo se zapojit do výměny zkušeností na evropské úrovni. To již dnes přispívá k úspěchu a efektivitě programů Cíle 1, které jsou v současné době uskutečňovány v nových členských státech. Rozšíření a tematické zaměření územní spolupráce na evropské úrovni by byla dalším pokrokem v takovéto kooperaci.

Nové členské státy navíc využívají řadu nových programů **sousedství**, které zahájila Evropská komise podél vnějších hranic Unie. Několik těchto nových programů již funguje ⁽³⁾ a podporují vznik společných projektů, přičemž obě

společně zahrnují jak interní nástroje Unie pro přeshraniční rozvoj (Interreg), tak ty externí (složky sousedství programů Tacis a CARDS). Tyto programy – které jsou v důsledku rozdílných právních systémů a způsobů financování ještě komplikovanější než obvykle – se zatím ukazují být vcelku oblíbené. Do již schválených programů bylo podáno několik stovek přihlášek, velmi často pro společné projekty. Kvůli své složitosti ovšem programy sousedství vyžadují značnou flexibilitu ze strany účastníků, ale po získání prvních zkušeností a s nezbytnými dodatečnými zdroji mohou tvořit pevný základ integrovaných programů následujícího období.

Územní spolupráce se může plně projevit navržením a uskutečňováním společných projektů. Rozdílnost národních administrativních a finančních pravidel dříve v některých regionech často omezovala možnosti spuštění a realizace tohoto typu projektů. Podařilo se nicméně rozvinout a dovést do konce několik klíčových projektů v rámci řady programů a ty mohou sloužit jako příklady toho „nejlepšího postupu“ při územním rozvoji. Pokud se akcí typu Interreg týče, existují již tyto správné postupy v oblasti budování společné infrastruktury (silnice, kanalizace, zdravotní střediska, přeshraniční politika zaměstnanosti atd.), ale také v lokálních činnostech „člověk člověku“, které mají za cíl zlepšit vztahy mezi regiony, kulturami i etniky.

Budování přeshraniční silnice mezi Řeckem a Bulharskem spolufinancované Interregem

⁽³⁾ Litva/Polsko/Kaliningrad, Lotyšsko/Litva, Estonsko/Lotyšsko/Rusko, Polsko/Bělorusko/Ukrajina, Maďarsko/Slovensko/Ukrajina, Maďarsko/Rumunsko a Maďarsko/Srbsko-Černá Hora, Slovinsko/Maďarsko/Chorvatsko.

Spojování evropských regionů: Unijní nástroje spolupráce

Spolupráce mezi regiony je základní součástí „přidané hodnoty Společenství“. Evropská unie této politice věnuje značné prostředky a poskytuje regionálním účastníkům celou řadu nástrojů k financování, jakož i výměně know-how.

Nejvýznamnějším z těchto nástrojů je **Interreg** čili iniciativa EU v oblasti spolupráce, který byl zahájen v r. 1990 a podporuje jej EFRR. Cílem Interreg III (2000-2006) je posílit hospodářskou a sociální soudržnost v Unii podporou přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce a také vyváženého rozvoje evropského kontinentu. Zvláštní důraz je kladen na integraci vzdálených regionů a těch, které své vnější hranice sdílejí s kandidátskými zeměmi. Interreg III má roční rozpočet 5,180 miliard eur (ceny 2002) a tři části:

- **Část A (přeshraniční spolupráce).** Přeshraniční spolupráce mezi přílehlými oblastmi je zaměřena na rozvoj sociálních a ekonomických přeshraničních středisk prostřednictvím společných strategií rozvoje.
- **Část B (nadnárodní spolupráce).** Cílem nadnárodní spolupráce za účasti národních, regionálních a místních orgánů je podpora kvalitnější integrace v rámci Unie díky vytváření velkých skupin evropských regionů.
- **Část C (meziregionální spolupráce).** Meziregionální spolupráce chce zlepšit účinnost politiky a nástrojů

regionálního rozvoje prostřednictvím rozsáhlé výměny informací a sdílením zkušeností.

Tyto tři části doplňují ještě dva programy: **ESPON** (Monitorovací síť pro evropské územní plánování) a **INTERACT** (síť pro transfer správných postupů Interreg).

Až do svého přistoupení k EU v roce 2004 využívaly nové členské země střední a východní Evropy program Phare-CBC (Cross-Border Cooperation), který je finanční odnoží programu Interreg v oblasti projektů nadnárodní spolupráce v kandidátských zemích.

V případě těch regionů Unie, které sousedí s třetími zeměmi, jsou pak finančními nástroji pro spolupráci Program technické pomoci Společenství nezávislých států (TACIS), Dohoda o rozvoji Středomoří (MEDA) na podporu ekonomických a sociálních reforem ve třetích zemích oblasti Středozemního moře a Pomoc Společenství na rekonstrukci, rozvoj a upevnění stability (CARDS) v zemích bývalé Jugoslávie.

Od roku 2007 má Evropská komise v úmyslu uskutečňovat nový „**Evropský nástroj sousedství a partnerství (ENSP)**“ na podporu přeshraniční spolupráce. Práce na přípravě tohoto nástroje začala v letech 2004 až 2006 se zavedením „**programů sousedství**“ na nových vnějších hranicích Unie. Tyto programy doplňují a využívají stávající nástroje přeshraniční spolupráce (Interreg, Phare-CBC, Tacis-CBC, MEDA a CARDS).

Spolupráce Interregu mezi Švédskem a Dánskem v oblasti dárcovství orgánů

Priority

Zkušenost ukazuje, že nejúspěšnější programy Interreg byly využity na místní nebo regionální úrovni, mají „nadregionální“ rozměr a fungují v co možná nejjednodušším administrativním rámci.

Účinnost programů a jejich soulad s příslušnými regulemi, to jsou dvě priority, o které musí být usilováno současně, zatímco pro dobrou přípravu územní spolupráce jsou zvláště důležité dva cíle a oblasti rozvoje:

Výraznější dopad a efektivita programů

Pokud chceme zvyšovat přínos přeshraniční, nadnárodní i meziregionální spolupráce, je zásadním požadavkem transfer zkušeností z nejvíce inovačních a nejúspěšnějších programů.

I přes úsilí, vynaložené během současného programového období, nejsou vždy zcela zřejmé rozdíly mezi programy regionálního rozvoje (například v rámci Cíle 1) či programy přeshraničními a v některých případech dokonce ani mezi

různými programy Interreg. Hranice mezi některými rozvojovými projekty totiž nejsou vždy zřetelné a často je třeba znovu definovat jejich cíle vzhledem k programům, z nichž tyto projekty vycházejí.

Bylo by také vhodné lépe rozlišovat jednotlivé typy programů, především ty přeshraniční a regionální, konkrétně u přeshraničních programů pak zdůrazněním doplňujících prvků, synergie a společné základny spolupráce. Tyto aspekty musejí být systematicky prověřovány a vyhodnocovány (seřazením cílů, podporovaných činností a kritérií výběru podle jejich důležitosti), a to jak během programového procesu, tak při samotném výběru projektů.

V případě přeshraniční spolupráce, má na místní i regionální úrovni klíčový význam zlepšení kapacit strategického plánování. Každá fáze programování musí být vyhodnocována partnery společně, s určitým „společným regionálním povědomím“, aby tak mohly být identifikovány činnosti, které jsou skutečně sdílené, jinými slovy které vyžadují podporu a doplňují jiné programy.

Stejně tak ovšem musí být spolupráce zaměřena na oblasti prioritní pro každou z jednotlivých stran. Tuto skutečnost je třeba brát v úvahu při jejich určování, což platí především pro budoucí nadnárodní programy.

Ve Vorarlbergu (Rakousko), projekt Interreg „SPEAK“ zásobuje profesory cizích jazyků pedagogickými pomůckami

Zjednodušené řízení programů

Programy Interreg a sousedství vyžadují dodržení mnoha kritérií. Ta mohou značně komplikovat přihlašovací proceduru, jakož i výběr a realizaci projektů, v důsledku národních nebo regionálních specifičností a zásadně odlišných systémů řízení fondů podle toho, zda je to uvnitř Unie nebo vně. Situaci pak dále znesnadňují nevyhnutelné kompromisy během plánování, takže uchazeči o projekty mají problémy splnit všechny podmínky.

Ylammilly (Finsko): mateřská škola zřízená v bývalé vojenské základně přebudované pro tyto účely

Přihlašovací kritéria je nezbytné zjednodušit s cílem zapojit do programů co nejširší spektrum partnerů a zajistit vhodný výběr návrhů projektů. Aby toto bylo možné provést, je nutno při navrhování národních i evropských směrnic brát v úvahu podmínky projektů vzájemné spolupráce. Poté musí jak Evropská komise, tak řídicí orgány a výkonné sekretariáty každého programu pracovat společně, aby se dosáhlo výrazného zjednodušení programů i projektů v terénu.

Závěry

Úspěch intenzivní územní spolupráce, která nyní probíhá na „východním okraji“ Unie, má velký význam pro Evropu jako takovou. Poznatky a možnosti plynoucí z této spolupráce jsou výjimečného charakteru, a to nejen pro dotčené země, ale také pro rozvoj a bezpečnost celé Unie. Všechny členské státy se proto musejí zapojit do zlepšování účinnosti přístupu k těmto záležitostem.

Jak už bylo vysvětleno výše, jsou zde dvě klíčové věci, které musejí být zohledněny: na jedné straně výrazné zlepšení zaměření programů a na druhé zjednodušení systému řízení a realizace, zvýšení jeho účinnosti a nové definování společných pravidel řízení.

Ve východní Evropě znemožňuje složitost vztahů při spolupráci vytvářet nějaké umělé nebo neformální struktury, neboť může kdykoli dojít k politickému nebo institucionálnímu vměšování s cílem zmařit uskutečnění i těch nejreálnějších projektů. Všichni klíčoví aktéři, ať již uvnitř EU nebo mimo ni, musejí být v této souvislosti schopni ve všech fázích spolupráce vyhodnotit svůj výběr. Evropské přeshraniční regiony a nadnárodní makroregiony musí tudíž najít řešení, která jsou pro jejich situaci nejvhodnější, aby tak zajistili co možná nejefektivnější spolupráci.

Vnitřní i vnější hranice Unie jsou svým způsobem ideálním územím pro experimentování s řízením při změnách a při dokazování, že je možné cestou jednání najít společná řešení za často velmi rozdílných a složitých podmínek. Tyto zkušenosti je třeba zúročit (mezi jednotlivými zeměmi, ale také uvnitř každé z nich) poučením ze specifických „meziregionálních“ nástrojů řízení, které byly pro takovouto spolupráci vyvinuty.

Zhodnocení INTERREG III v polovině období

Sekretariát programu INTERACT vypracoval pro svůj řídicí orgán – tedy rakouskou federální vládu – studii týkající se vyhodnocení iniciativy Unie Interreg v polovině jejího období ⁽¹⁾

Výzkumné středisko evropské politiky (European Policies Research Centre, EPRC) na univerzitě Strathclyde v Glasgow dostalo za úkol provést „meta-zhodnocení“, které by shrnulo výsledky hodnocení programu Interreg v polovině období, provedeného v roce 2003. Cílem bylo poskytnout programu INTERACT doporučení ohledně dalšího rozvoje Interreg a zajistit, aby jeho služby odpovídaly potřebám účastníků programů spolupráce.

Výzkum měl tři konkrétní cíle: zjistit dosavadní pokrok a upozornit přitom na silné i slabé strategické, strukturální a operační stránky programu Interreg III; přispět ke stanovení priorit programu INTERACT; odvodit případná poučení pro územní spolupráci v období programování strukturálních fondů po roce 2006.

Studie, která byla zveřejněna na počátku roku 2005, jmenovala tři prioritní oblasti činnosti: pomoci programům Interreg vyvodit poučení z hodnocení roku 2003; dát ostatním k dispozici postupy při hodnocení Interreg; poskytnout programům Interreg informační centrum a společné služby.

Tyto priority z velké části vyplývají z následujících poznatků:

- V okamžiku, kdy byla studie provedena, tedy v roce 2003, udělaly mnohé programy z finančního hlediska jen velmi malý pokrok. Pouze 10 % programů vykazovalo přijatelnou úroveň závazků a plateb, další měly vyšší úroveň závazků, ale málo vyplacených částek a některé sotva začaly. Z toho plynulo reálné nebezpečí zastavení fondů na základě pravidla „n+2“ ⁽²⁾.
- I když při zdokonalování indikátorů monitoringu a praxe sběru dat bylo dosaženo značného pokroku, řada monitoro-

vacích systémů neposkytuje dostatek odpovídajících informací o řízení a je těžké získat celkový, panevropský přehled o úspěších programu Interreg, což je významné téma pro reformu po roce 2006.

- I přes četné obtíže, které bude ještě třeba překonat, se mechanismy řízení programů zdají být účinné. V rámci Interreg IIIA, IIIB a IIIC existuje celá škála „správných postupů“, i když mnoho řídicích pracovníků je evidentně přetíženo, takže mají jen málo času na strategické plánování.
- Řada programů Interreg účinně komunikuje, mobilizuje i vybírá projekty, musejí však více pozornosti věnovat budoucím strategickým výzvám. Naléhavou je pro mnohé z nich otázka, jak zvýšit poptávku po programových zdrojích ze strany některých území, sektorů nebo typů organizací. Širší použití by zaručily některé inovační metody.
- Průzkum mezi navrhovateli projektů ukázal potřebu intenzivnější výměny zkušeností ohledně praktických aspektů vypracování a řízení projektů Interreg.

Nejnáléhavější prioritou je podporovat rozvoj programů v nových členských státech a odstranit hrozbu jejich automatického zastavení. Ze střednědobého hlediska je zde potřeba usnadnit získávání schopností a zajistit, že budou ze současného období vyvozena poučení ve prospěch vypracování nového cíle Unie v oblasti územní spolupráce a příští generace programů. Konečně je také důležité lépe zohlednit vnější změny, ať jsou sociálně ekonomické, strategické nebo institucionální.

Kontakt: Inge De Prins, interact@interact-eu.net

INTERACT: podpora a rozvoj spolupráce

Program INTERACT (Interreg Animation, Cooperation and Transfer) dává dohromady a koordinuje informace o aktivitách unijní iniciativy Interreg, jejíž je součástí.

Cílem je zde zhodnocení zkušeností a poznatků z Interreg I (1990-1994) a II (1994-1999), aby se tak maximalizovala účinnost Interreg III (2000-2006) v členských zemích EU i státech s nimi sousedících. INTERACT buduje komunikační síť, šíří informace a podněcuje výměnu zkušeností, například prostřednictvím školení.

INTERACT disponuje sekretariátem se sídlem ve Vídni (Rakousko) a sítí pěti „INTERACT center“, které poskytují následující služby:

- **Informace a stimulování** (zviditelňování a zpřístupňování informací a zkušeností Interreg).
- **Kvalifikace a transfer** (proškolování, práce se sítěmi a nové nápady pro všechny členy společenství Interreg).
- **Koordinace IIIC** (podpora spolupráce mezi čtyřmi zónami programu Interreg IIIC a sdílení zkušeností s účastníky INTERACT).
- **Řízení přechodu a externí spolupráce** (podpora transferu know-how Interreg na územích, dotčených procesem rozšířením EU).
- **„Skříňka na nářadí“** (identifikace správných postupů a vytvoření praktických nástrojů k řízení programu Interreg).

Práci center INTERACT a sekretariátu doplňuje realizace 22 konkrétních projektů.

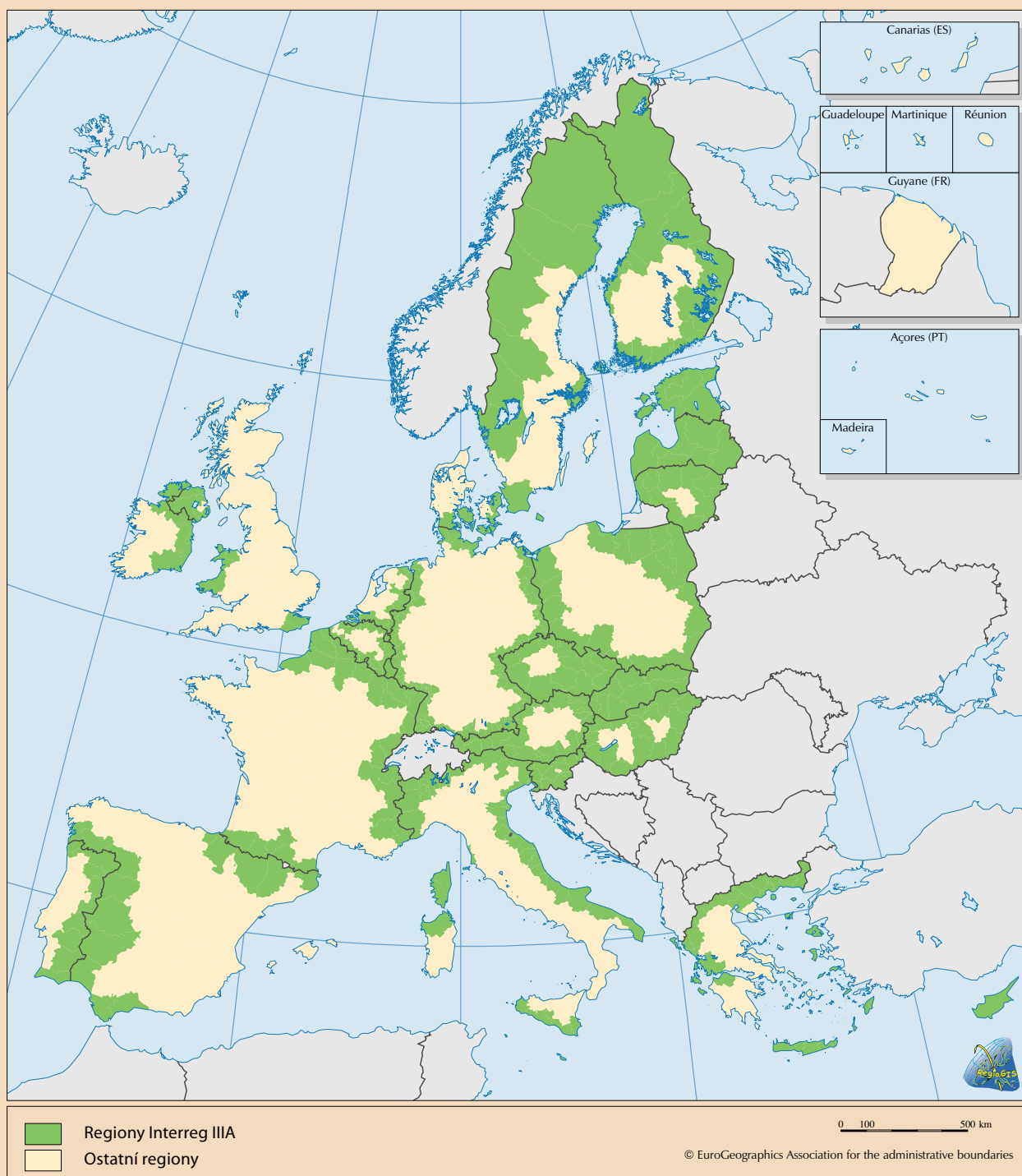
Další informace: www.interact-eu.net.

⁽¹⁾ „A Study of the Mid Term Evaluations of Interreg Programmes for the Programming Period 2000-2006“. Elektronická verze a formulář k objednání verze tištěné jsou k dispozici na internetových stránkách INTERACT: www.interact-eu.net.

⁽²⁾ Podle tohoto pravidla musí být roční finanční vyplacení v rámci příslušného programu spolufinancovaného fondy uskutečněno před skončením druhého roku, který následuje po roce závazku (rokem tohoto závazku je „n“); nepoužité úvěry jsou až na zvláštní výjimky automaticky staženy.

Interreg IIIA: přeshraniční spolupráce

ITÁLIE/ŠVÝCARSKO

Propagace alpských obilovin

Celkové náklady: 422 933 EUR
Příspěvek EU: 93 745 EUR

„Cílem této spolupráce mezi autonomní provincií Bolzano a kantonem Grisons je zjistit znalosti, know-how a zóny pěstování místních odrůd obilovin. Projekt dále předpokládá srovnání obilných kultur v obou regionech, kvalitativní analýzu a produkci endogenních odrůd, které jsou zajímavé z agronomického hlediska, aby bylo možné je znovu zavést do místního zemědělství a zachovat toto biologické dědictví našich alpských údolí. Obyvatelstvo bude vedeno k zájmu o tyto místní odrůdy prostřednictvím informačních kampaní, konferencí a putovní výstavy.“

Josef Dalla Via, ředitel Centra pro výzkum v zemědělství a lesnictví nezávislé provincie Bolzano
josef.dallavia@provinz.bz.it

PAMINA

Mládežnická síť v oblasti Pamina

Celkové náklady: 240 000 EUR
Příspěvek EU: 120 000 EUR

„Síť byla vytvořena v zájmu upevnění kontaktů a přeshraničních partnerství mezi mladými lidmi a mládežnickými organizacemi v německo-francouzské oblasti spolupráce zvané ‚Pamina‘ (jižní Falc, střední a horní Rýn a sever Alasaska). ‚Síť mládeže Pamina‘ má jedno centrální sídlo a tři místní centra, kde se uskutečňují konkrétní projekty spolupráce mezi mladými lidmi, organizuje společná činnost, usnadňuje výměny i přístup k možnostem financování atd. Kromě mládeže je cílem posílit a prohloubit i vztahy mezi ostatními občany na obou stranách hranice.“

Jörg Saalbach, výkonný sekretariát programu Interreg IIIA Pamina
Joerg.saalbach@regio-pamina.org
www.paminaj.net

RAKOUSKO/ČESKÁ REPUBLIKA

Informační středisko pro přírodní park

Celkové náklady: 2 797 904 EUR
Příspěvek EU: 1 398 951 EUR

„Národní park v údolí řeky Thaya, který byl založen roku 2000, je prodloužením národního parku Podyjí, otevřeného v r. 1991 v České republice, do Rakouska. Jedná se nejen o projekt ochrany přírody, ale také o nástroj místního rozvoje díky turistice, kterou park iniciuje. Hlavní součástí tohoto procesu je stavba přijímacího pultu a informačního střediska. Díky názornému vybavení, které je zde instalováno, mohou návštěvníci sledovat vývoj krajiny, přírodní procesy, ekologii parku a naše přeshraniční akce sloužící ochraně životního prostředí. Cílovými skupinami jsou jak děti a mládež, tak milovníci přírody a vědci.“

Martha Schober, Nationalpark Thayatal Ges.m.b.H.
office@np-thayatal.at
www.np-thayatal.at (www.nppodyji.cz/_E_PODYJ.HTM)

IRSKO/WALES

Pomoc osobám, které mají problémy s učením

Celkové náklady: 911 000 EUR
Příspěvek EU: 683 250 EUR

„Hlavním cílem projektu PACTS (Partners Collaborating in Training for individuals with Specific learning disabilities/Partneři pro vzdělávání osob, které mají specifické problémy s učením) je především vytvořit pedagogické metody, které by mohly ulehčit přístup těchto osob k vysokoškolskému vzdělání a zvýšit tak jejich šance najít kvalitní zaměstnání. Projekt, který již funguje více než rok, umožnil zorganizovat pobytové stáže, v jejichž průběhu si mohli představitelé školských zařízení, asociací a pracovníků úřadů z obou stran Irského moře sdělovat své optimální postupy. Tým PACTS také zahájil program dálkového studia, založený na informacích z internetu a CD-ROM disků. Konala se též společná školení.“

Amanda Kirby (Wales) a **Mary Meaney** (Irsko), vedoucí projektu
Mary.Meaney@itb.ie; amanda.kirby@btinternet.com
www.pactsproject.com

Finsko – Rusko

„Euregio Karelia: spolupráce EU-Rusko v terénu“

Marko Ruokangas, ředitel sekretariátu programu sousedství „Euregio Karelia“

Území spolupráce „Euregio Karelia“, které se táhne po obou stranách finsko-ruské hranice v délce 700 km, zahrnuje tři finské regiony (Kainuu, Severní Karélie a Oulu) a ruskou Republiku Karélii.

Teprve když Finsko v r. 1995 vstoupilo do Unie, mohly jeho regiony zahájit spolupráci se svými ruskými sousedy. Zhruba do roku 1991 byla hranice uzavřená a i po pádu sovětského režimu byly kontakty mezi obyvateli řídké. Cestu v tomto ohledu otevřel program Interreg IIA Karelia (1995-1999), přičemž nejmarkantnějším výsledkem této první fáze bylo navázání kontaktů na různých úrovních.

Na konci devadesátých let se tyto regiony rozhodly prohloubit své vztahy vytvořením fóra pro spolupráci nazvaném „Euregio Karelia“, které umožnilo vytyčit hlavní směry přeshraniční spolupráce.

Příprava Interreg IIIA Karelia (2000-2006), který zahrnuje aktivity na finské straně, začala současně s programem přeshraniční spolupráce ruské Republiky Karélie. Jejich syntézou pak vznikl program „Naše společná hranice“, tedy první pracovní základna pro Euregio Karelia.

Fórum navrhlo Evropské komisi zahájení pilotní akce, která by v jednom programu spojovala financování interní i externí činnosti. Bylo ale ještě příliš brzy, muselo se vyčkat do roku 2004, kdy Unie přeměnila programy Interreg při vnějších hranicích na „programy sousedství“, které financují akce vně i uvnitř Unie. Současně došlo ke sblížení mezi evropským programem a politickým fórem Euregio Karelia. I když program sousedství je v souladu se zákonnými postupy řízení odděleně, převzal také název „Euregio Karelia“, protože ten už má dobrou pověst.

Shromáždění mladých v Koli v rámci setkání „Euregio Karelia 2000+“

Spolupráce má značný vliv na rozvoj a zaměstnanost, a to jak na regionální, tak místní úrovni. Programy, které následovaly, zatím umožnily uskutečnit 350 projektů, sahajících od jednoduché modernizace hraničního stanoviště k těm nejambicióznějším projektům ochrany kulturního dědictví. Dobrým příkladem je spojení národních parků Oulanka (Finsko) a Paanajärvi (Rusko). Kromě vytvoření pracovních míst měly všechny tyto projekty ještě i významné nepřímé důsledky vyžadující další spolupráci.

Celá tato iniciativa umožnila navázat dobré vztahy s našimi ruskými sousedy, ale také mezi příslušnými třemi finskými regiony. Každý z nich má své specifčnosti a svou koncepci spolupráce s Ruskem, ale prostřednictvím různých přístupů sdílejí všechny tři společnou vizi.

Tak se tedy vytvořil konkrétní základ spolupráce mezi Evropskou unií a Ruskem v severních oblastech. Velkou výzvou do budoucna je nyní sblížení těchto aktivit na politické úrovni. Strategické partnerství EU-Rusko se čtyřmi společnými oblastmi a iniciativa „Severní dimenze“ v tomto ohledu vytvářejí politický kontext pro spolupráci a měly by následně vyústit ve strategický rámec pro budoucí přeshraniční programy na vnějších hranicích Unie.

„Kultura spolupráce“ se postupně stala součástí každodenního života mnoha lidí a přeshraniční spolupráce konstantní složkou regionálního rozvoje, i když všechny možnosti ještě nebyly využity. Velkým úkolem je dnes zapojení mladých lidí do této spolupráce – v tomto směru již bylo zahájeno několik slibných iniciativ.

Velmi vzrušující práce je také přeshraniční spolupráci řídit, jelikož sekretariát programu musí neustále čelit novým výzvám, které sahají od praktických otázek realizace až po otázky zahraniční politiky Unie. Nové perspektivy otevřelo rovněž vytváření sítí. Ukazuje se každopádně, že přeshraniční problémy existují více méně všude, a všude je vždy snaha zmírnit ten „efekt hranice“. Není však toto jeden z důvodů existence Evropské unie?

Další informace: www.euregiokarelia.fi

Interreg IIIA Francie/Španělsko: kontakty přes Pyreneje

Nás žádné hory nerozdělí

Obtížné překonatelné Pyreneje vytvářejí bariéru, která dlouho oddělovala Francii a Španělsko. Místní obyvatelé přesto tuto překážku vždy překonávali a obě úbočí hor spojuje mnoho vztahů jak ekonomických, tak politických, sociálních a kulturních. Vstup Španělska do Unie a jeho rozmach i konvergence ekonomik obou zemí spolu s četnými programy spolupráce pak přeshraniční výměnu značně posílily. Interreg takovou tendenci podporuje a dává jí formální rámec.

Účastníci projektu ISARD, který usiluje o harmonizaci seizmických informací mezi Španělskem a Francií

„Přešli jsme od osobní a ideologické spolupráce ke spolupráci efektivní a organizované.“ Takovéto hezké vyjádření pro samou podstatu tohoto projektu Interreg, který meziregionální odborová rada Pirineos-Eje Atlántico-Huesca společně s osmi partnerskými francouzskými a španělskými odborovými organizací realizují na hraničních územích Akvitánie, Baskicka, Navarry a Aragonska, nalezl Jean Lavie, odpovědný pracovník „Monitorovací přeshraniční sítě pro zaměstnanost“ na francouzské straně. „Od dob ‚vlaštovek‘, tedy žen, které v 19. století překračovaly vrcholy, aby pracovaly v továrnách na espadrily, výměny pracovních sil z obou stran Pyrenejí nikdy nepřestaly a naopak stále vzrůstají. Jen zde, mezi Bayonne a San Sebastianem, máme dnes 3 500 příhraničních pracovníků: 2 000 Španělů pracuje ve Francii a 1 500 Francouzů ve Španělsku. O tomto velmi heterogenním trhu práce – který v mnoha oblastech, ať již jde o pracovní právo, vzdělávání nebo například uznávání schopností, podléhá odlišným pravidlům podle toho, zda žijeme severně nebo jižně

od Pyrenejí – však dosud víme velmi málo. „Odtud vzešla myšlenka vytvořit Přeshraniční monitorovací síť pro zaměstnanost, která má tři cíle: shromáždit srovnatelné statistiky a studie, provedené na obou stranách hranice; upřesnit ukazatele, které by mohly odpovídat potřebám zaměstnanců; poskytnout veřejným orgánům všechny zpracované údaje. Projekt v hodnotě 247 750 eur (z toho 93 000 dodal EFRR) svým cílem i obsahem dobře ilustruje postup, zahájený programem Interreg IIIA Francie/Španělsko již před několika lety.

Tento přeshraniční program pokrývá obě strany Pyrenejí, tedy území o velikosti cca 70 000 km², kde žije více než 4,7 milionu obyvatel. Interreg IIIA Francie/Španělsko, který má celkový rozpočet cca 172 milionů eur (z toho 86 milionů z EFRR), musí do konce roku 2006 umožnit uskutečnění asi 250 projektů. Všechny jsou přitom společné a v nejrůznějších oblastech, sahajících od velkých infrastruktur (silnice, tunely) až k „malým“ projektům prová-

děným obcemi, sdruženími nebo podniky, „i když přeshraniční zásahy ve prospěch podniků pravda velmi rychle narážejí na problémy konkurence“, jak zdůrazňuje Jean-Marie Blanc, ředitel služby Evropského fondu a přeshraniční spolupráce v regionu Akvitánie, což je řídicí orgán programu.

„Naším výchozím bodem byly naše rozdíly. Položili jsme si otázku: „Které z našich rozdílů by mohly něco přinést ostatním?““ říká Victor Lacambra, muž koordinující první sociální projekt financovaný prostřednictvím Interreg IIIA Francie/Španělsko. Projekt se nazývá „PortilHon“ podle jména vrcholu, který mezi Benasque a Luchonem spojuje regiony Aragonsko a Midi-Pyrénées. „PortilHon se píše s velkým H uprostřed slova, aby evokoval jak tvar brankoviště v ragby, který slouží k proměnění trojky, tak „H“ jako „Handicap.““ PortilHon, uskutečňovaný dvěma federacemi organizací pro handicapované (CADIS-Huesca ve Španělsku a APAJH31 ve Francii) ⁽¹⁾ má za cíl zlepšení životních podmínek invalidních občanů a jejich rodin prostřednictvím pěti oblastí života: volný čas; začlenění do pracovního procesu; vzdělávání a školení; stárnutí; alternativy domovů důchodců a právní ochrana. „Vzájemně se hodně učíme“, pokračuje Victor. „Když jsme například chtěli vytvořit síť čtyř prázdninových center vhodných pro tyto osoby, narazili jsme na dva zdánlivě protichůdné přístupy: ve Španělsku jsou profesionálové, pracující ve službách pro handicapované, školeni pro činnosti ve volném čase, zatímco ve Francii je tomu naopak, odborníci na volný čas jsou školeni na práci s postiženými lidmi. Tyto dva přístupy se ovšem dobře doplňují a jejich spojení se ukazuje být velmi obohacujícím.“

Na jedné straně Pyrenejí centralismus, na druhé autonomie

Soudě podle toho, co říkají správci a vedoucí projektů, je základem přeshraniční spolupráce konfrontace postupů, kultur a často i velmi odlišných systémů, které vzešly z odlišné historie, společnosti i způsobů práce a potřeb. Obtíž, kterou partneři pro spolupráci uvádějí nejčastěji, ovšem není jazyk, ale spíše rozdíly institucionálních systémů a úřednické kultury. V případě Francie a Španělska jsou tyto rozdíly zvláště významné, protože obě země mají velmi vzdálené modely politické organizace, které jsou na francouzské straně ještě silně poznamenané centralizací, zatímco na straně španělské velmi pokročilou regionalizací.

Filgi Claverie, generální ředitel baletní společnosti „Ballet Biarritz“ a jeden z představitelů Přeshraničního centra choreografie, které podporuje INTERREG, shrnuje své poznatky takto: „Francouzská správa je často brána jako byrokratický, jakobínský, pyramidální systém, zatímco ve Španělsku blízkost rozhodovacích center a velká autonomie regionů, především v Katalánsku a Baskicku, umožňují větší pružnost a kreativitu. Na druhé straně je ovšem třeba uznat, že francouzské tradice kulturního rozvoje a víceletého plánování jsou velmi důležité pro financování projektů

– ve Španělsku jsou veškeré rozpočty vytvářeny na ročním základě a tedy s rizikem odložení.“

„Administrativní spolupráce je jedním ze opěrných bodů našeho programu,“ uvádí Amaia Urtasun, pověřená tímto úkolem v Regionální radě Akvitánie, a pokračuje: „Mnoho se toho učíme, protože za programu Interreg II byl tento rozměr mnohem méně viditelný.“ Stávající program zahrnuje velký počet institucionálních partnerství. Na francouzské straně je to stát, tři regionální rady (Akvitánie, Midi-Pyrénées a Languedoc-Roussillon), pět generálních rad (Pyrénées-Atlantiques, Hautes-Pyrénées, Ariège, Haute-Garonne, Pyrénées-Orientales) a DATAR ⁽²⁾, na straně španělské pak centrální stát (platební orgán) a pět autonomních oblastí (Baskicko, Navarra, Aragonsko, Katalánsko, La Rioja).

Hlavní partneři

„Velký počet partnerů a rozsah pokrývaného území nás vedly k vytvoření tří „operačních jednotek“, vysvětluje Michaël Lapoirière, který je rovněž pověřený úkolem Interreg. „Jednotku ve východní zóně zajišťuje vláda Katalánska, v centru Pyrenejí vláda Aragona a v západní zóně Generální rada Pyrénées-Atlantiques. Navíc má každý projekt hlavního partnera, který je naší první kontaktní osobou a odpovídá za realizaci projektu.“

„Koncepte takovéhoho partnera, které jsme se rozhodli dát formální rámec, zavazuje k vytváření skutečných partnerství,“ upřesňuje Jean-Marie Blanc. „Interreg III je skutečnou spoluprací a na rozdíl od Interreg II s opravdu společnými projekty, do kterých jsou pokaždé zapojeny obě strany Pyrenejí.“

Orlosup bradatý se živí kostmi, které rozbíjí tak, že je nechá spadnout z výšky 50 až 100 metrů

⁽¹⁾ CADIS–Huesca: Coordinadora de Asociaciones de Discapacitados de Huesca (Koordinace asociací handicapovaných v Huesce). APAJH31: Sdružení handicapovaných dospělých a mládeže v Haute-Garonne.

⁽²⁾ Delegation pro územní uspořádání a regionální akei, koordinační orgány pro politiku územního uspořádání prováděnou francouzským státem.

La Fuensanta (Aragonie): rekonstrukce kaple v rámci projektu „Continua Pirineum“

Ukázkovým příkladem tohoto společného postupu je projekt „Pirineo vivo čili živé Pyreneje“, dotovaný 3,11 miliony eur (z toho 49 % z EFRR). Jedná se o vytvoření koordinovaného řízení horského území a doplnění evropské legislativy o společný místní přístup v oblasti ekologické problematiky. Jako strukturální příklad této spolupráce, organizované ve třech tematických sítích (monitorování životního prostředí, ekologické vzdělávání a ochrana biodiverzity), byla vybrána ochrana orlosupa bradatého (*gypaetus barbatus*), velkého dravce, který se živí kostmi a je pokládán za symbol pyrenejské fauny. „*Jelikož všichni aktéři v oblasti, kde se orlosup bradatý vyskytuje (lovci, chovatelé, lesníci, poslaníci, turisté, obránci přírody, vychovatelé, učitelé...), přijali filozofii přeshraničního přístupu, chtěli bychom nyní díky lepšímu pochopení potřeb každého ze zainteresovaných dospět k osvojení ekologických problémů na místní úrovni a pocitu zodpovědnosti za tyto problémy, jakož i zavedení účinných opatření k zachování pyrenejského přírodního bohatství,*“ vysvětluje Juan Faure, koordinátor projektu, do něhož jsou zapojeny Liga na ochranu ptáků (LPO, Francie), Fundacion para la conservacion del quebrantahuesos (FCQ, Španělsko) a šedesát dalších partnerů z obou stran hranice, za vládu Aragonska.

Služby turistům v kantonu Comarca (15 španělských obcí) v Ainsa (Aragonsko), které jsou poskytovány z hradu, kde sídlí nádherné ekologické muzeum FCQ věnované orlosupovi bradatému, zahrnují ve spolupráci se Smíšeným sdružením údolí Aure a Luronu také projekt „Continua Pirineum“ (48 obcí a 3 francouzské kantony). Jedná se o to spojit do určité sítě venkovskou turistiku na obou stranách Pyrenejí (na každé straně vytvořit Dům turistiky, společné internetové stránky atd.) a využít přitom staré přeshraniční horské stezky jakou součást „Cesty římského umění“ a „Historické výměnné cesty“. Restaurovány jsou proto ovčiny a hospice svatého Jakuba pro poutníky, ale i útočiště pašeráků a další místa venkovského dědictví.

Prevence rizik a jak velký dopad může mít návrh

Když už hovoříme o „útočištích“, dalším tématem, které znepokojuje obě strany Pyrenejí, je bezpečnost lidí. A mobilizuje také Interreg, jakož i národní a regionální veřejné instituce na nejvyšší úrovni.

V Barceloně například spolupracuje Kartografický institut Katalánska (ICC) s Francouzským úřadem pro geologický a důlní výzkum (BRGM) a čtyřmi dalšími partnery v rámci projektu „ISARD“ (*Automatické regionální seismické informace o škodách*), jehož hlavním cílem je, jak uvádí jeho vedoucí Agnès Lladós, „*shromážďovat informace, které jsou současně preventivní i operativní, o seismických rizicích v Pyreneích, aniž by se přitom dělaly rozdíly ohledně hranic, a účinnou formou, tedy v reálném čase, je pak předávat záchranným službám a místním orgánům zodpovědným za řízení krizových situací.*“ Partneři ISARD, kteří mají k dispozici rozpočet Interreg ve výši 1,645 milionu eur, pracují na čtyřech opatřeních: sjednocení seismických zón Pyrenejí, realizace seismických scénářů, vypracování automatického systému odhadu škod a poskytování informací.

Projekt „Bezpečnost a první pomoc v Pyreneích (Seguridad y Urgencias en los Pirineos, SUP)“ zase zahrnuje jak záchranu v horách, tak telemedicínu a prevenci rizik. Na základě nejnovějšího pokroku v oblasti technologií a výpočetní techniky vznikl prototyp kufříku obsahujícího mini počítač, satelitní telefon a „přenosné“ lékařské přístroje. Tento kufřík mohou použít lékaři a záchranáři k poskytnutí první pomoci zraněným v horách, ale v naléhavých případech také horalové, kteří jsou na samotách nebo daleko od zdravotních zařízení, a to na obou stranách hranic. „*Pokoušíme se obsah kufříku ještě více minimalizovat,*“ říká Francisco Rojas z Technologického institutu Aragonska, jednoho z deseti partnerů SUP. „*Projekt již mezitím ovlivnil i legislativu: v Aragonsku mohou zdravotníci nebo záchranáři provádět operace, které dosud směli dělat pouze lékaři.*“

Příklad SUP svědčí o tom, jak velký dopad může mít Interreg coby evropský program, který se věnuje pilotním aktivitám. Časté jsou ale i přeshraniční projekty, které slouží pokroku v oblasti zákonů a předpisů. Aragonští partneři projektu PortilHon, inspirováni francouzskou legislativou, bojují za snížení důchodového věku pro handicapované osoby ve Španělsku, zatímco v Albères, tedy území, které se nachází po obou stranách francouzsko-španělské hranice na východě Pyrenejí, asociace řídící projekt Interreg „L'Albera, memòria i terra“ (Albères, Paměť a Země) shromáždí „katalánská ústní podání“ a chce na jeho základě dosáhnout označení „Světová kulturní památka UNESCO“ podle kritéria „Žijící kulturní krajina“. „*Uznání Interreg je záruka,*“ domnívá se koordinátorka projektu Brigitte Castell, a toto stanovisko sdílí také Filgi Claverie z Balletu Biarritz: „*Evropská vlajka na našich plakátech, to je určitá značka, a i když finanční zdroje zmizí, Interreg umožňuje, aby podpora Evropy zůstala každodenní, a to je třeba.*“

Výchozím bodem předkládaných projektů je často každodenní život: „*Dostali jsme mnoho žádostí a nejčastěji po-*

Balet Biarritz na scéně

žadovaná opatření odpovídají problematice naší oblasti,“ uvádí Laurence Hourcourigaray, pověřený tímto úkolem v Generální radě Pyrénées-Atlantiques. „Je to evidentní u kulturních projektů, ale myslím také na jiné akce, jako je projekt ‚Bizia‘ (Život), prováděný pěti asociacemi včetně Lékařů světa. Každý víkend totiž přecházejí tisíce mladých lidí hranice a vydávají se na diskotéky nebo divoké večírky, kde kolují všechny druhy drog a dochází k mnoha nehodám, někdy i smrtelným. První částí projektu je snížení rizik v tomto prostředí – zvláštní týmy na místě navazují kontakty s uživateli drog, informují je a dbají o to, aby si tyto osoby co nejméně ubližovaly. Druhou částí je pak vybudování místa ‚hygienické konzumace‘ v Bilbau, které bude nejvýznamnější v celém Španělsku.“ Projekt Bizia, který je z evropského hlediska pokládán za velmi inovativní, financuje částkou 1,75 milionů eur Interreg, z toho polovinu hradí EFRR.

O čase a metodě

„Globalizace nebo přinejmenším internacionalizovaná ekonomika začínají jako přeshraniční. Interreg je proto pro nás privilegovaným nástrojem,“ domnívá se Xavier Farriols Sender, náměstek generálního ředitele pro odborné a celoživotní vzdělávání na ministerstvu školství Katalánska. Jeho odbor uskutečňuje projekt Interreg „Přeshraniční odborné vzdělávání“, který je zaměřen na rozvoj spolupráce mezi katalánským a francouzským systémem vzdělávání a odborné přípravy. Projekt je zaměřen na analýzu podobností, rozdílů a potřeb (několik studií bylo vydáno i jako kniha), ale zahrnuje také výměny (ve formě jakýchkoli územních seminářů) mezi odborníky na vzdělávání. Poskytuje navíc velmi konkrétní zkušenosti s profesionální mobilitou, což se zatím týká šedesáti mladých lidí s nízkou úrovní kvalifikace, konkrétně francouzských kuchařských učňů, kteří procházejí třítydenní stáží v Katalánsku, zatímco jejich katalánští kolegové absolvují stejnou zkušenost v regionu Toulouse. „Ani tady to ale nebylo jednoduché,“ říká Angels Font Burés, který projekt připravil.

„Francouzští učni mají pracovní smlouvu se zaměstnavatelem, zatímco Katalánci statut žáka. Naštěstí se restauratéři k naší hře připojili a souhlasili, že po dobu stáže se svých učňů vzdají.“

Xavier Farriols Sender zdůrazňuje význam delšího období při rozvoji spolupráce: „Interreg nám dal čas a to je to zásadní, protože můžeme poznávat své partnery, což trvá celý první rok. Teprve poté je možné počítat s určitou kontinuitou – podobná akce v oblasti kadeřnictví se nám nezdařila, protože nový francouzský partner byl špatně informován...“

Joan Luria i Pagès, který řídí operační jednotku Východ programu Interreg IIIA Francie/Španělsko, to zobecňuje: „Pro nositele projektu je Interreg důkazem, že dlouhodobá spolupráce je možná.“

„Při fungování to občas zaskřípe,“ konstatuje Jean-Marie Blanc, „ale celkově vzato si myslím, že můžeme být s dosaženým pokrokem spokojeni. Jeden rok bylo třeba se zaběhnout. Byli jsme překvapeni počtem žádostí, operátoři byli tak říkajíc ve startovních blocích a museli jsme je trochu zbrzdit. Žádná z potíží však nebyla nečekaná, protože ty, se kterými jsme se setkali, tedy nové zaměření cílů, schopnosti promotérů a podobně, jsou vlastní všem projektům a všem programům, přeshraniční spolupráce věci jen trochu víc komplikuje. Co se počítá, to je aktivita v meziregionálním měřítku a ve prospěch nositelů projektu. Je třeba být skromný i ambiciózní zároveň, provést realistickou diagnózu a jednat při zemi, ale zůstávat přitom u ideálních cílů formulovaných Komisí EU, jejíž úlohou samozřejmě je nastavit latku co možná nejvýše. Poté potřebujete metodu, aby bylo možné dobře společně pracovat a uzavírat systematické dohody ke všem klíčovým bodům, a nakonec je třeba mít představitost a oprostít se od přijaté administrativní kultury.“

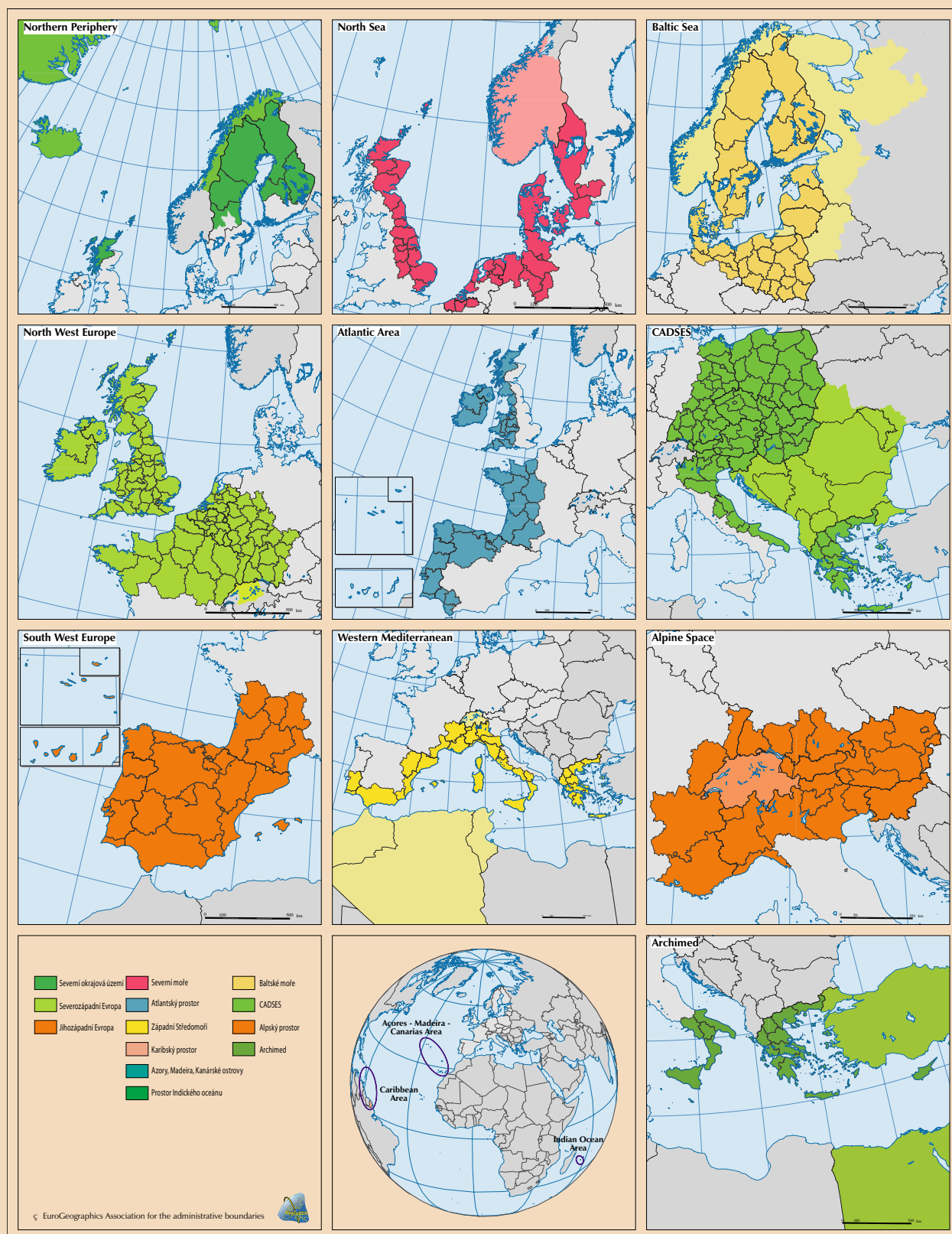
Další informace: <http://aquitaine.fr>

Projekt PortilHon: slavnostní setkání za účelem zlepšení životních podmínek hendikepovaných osob

Interreg IIIB: nadnárodní spolupráce

ALPSKÝ PROSTOR

AlpEnergyWood: dřevo jako zdroj energie

Celkové náklady: 1 831 700 EUR
Príspevek EU: 851 000 EUR

„Hlavním cílem projektu ‚AlpEnergyWood‘ je využít jak znalosti, tak optimální postupy odborníků, místních úřadů a občanů z devíti regionů Alpského prostoru k propagaci místního zdroje energie, totiž palivového dřeva. Konkrétně je třeba dát navzájem dohromady všechny aktéry a usnadnit jim přístup k poznatkům o tomto tématu prostřednictvím internetové stránky, seznámit s tímto druhem obnovitelné energie širokou veřejnost, prozkoumat rozložení průmyslu, pokud se výroby takového dřeva týče, a vytvořit základy odborného vzdělávání v této oblasti prostřednictvím progresivních komunikačních technologií.“

Frédéric Douard, ředitel ITEBE (Evropský technický institut pro dřevo coby energetický zdroj)
frederic.douard@itebe.org
www.alpenergywood.org

CADSES

LHASA: revitalizace velkých sídlišť

Celkové náklady: 1 801 220 EUR
Príspevek EU: 1 122 512 EUR

„Velké obytné celky mohou hrát významnou roli v rozvoji a konkurenceschopnosti regionálních oblastí i měst. Cílem projektu LHASA je na základě integrovaných plánů rozvoje podporovat iniciativy, které zlepší sociální a ekonomickou situaci rozsáhlých sídlišť, přičemž umožní renovaci a přeměnu neobydlených budov na jiné účely. Zvýší se tak atraktivita měst a urbanizovaných celků jako takových v nových členských státech. Italští a němečtí partneři zase budou v rámci pilotních projektů rozvíjet strategie boje proti sociálnímu vyloučení a zhoršování prostředí pro život. Výsledky budou sdělovány v rámci prostoru pro spolupráci CADSES.“

Ansgar Tesch, obvod Marzahn-Hellersdorf (Berlín)
ansgar.tesch@ba-mh.verwalt-berlin.de

SEVERNÍ OKRAJOVÁ ÚZEMÍ

DESERVE: zlepšování služeb v odlehlých a venkovských oblastech

Celkové náklady: 2 251 542 EUR
Príspevek EU: 1 642 811 EUR

„Cílem projektu DESERVE je umožnit mezi participujícími partnerskými regiony na severním okraji Evropy transfer vzorů poskytování služeb, vhodných pro odlehlé a venkovské oblasti. Každý region tak na svém území uskutečňuje projekt zcela nebo částečně založený na vzoru, který již vyzkoušel region partnerský. Důraz je kladen na způsob, jakým jsou služby poskytovány, spíše než na typ těchto služeb jako takových. Cílem je také překračovat jednotlivé oblasti činnosti a přenášet zkušenosti z jednoho sektoru do jiného. Partneri mohou navíc testovat, do jaké míry může být ten či onen model vhodný pro jejich místní podmínky.“

Helen Betts-Brown, koordinátorka projektu
Helen.Betts-Brown@scvo.org.uk

SEVEROZÁPADNÍ EVROPA

NOAH: prevence záplav, vodohospodářství a krizové řízení

Celkové náklady: 6 500 000 EUR
Príspevek EU: 3 250 000 EUR

„V oblasti prevence povodní je životně důležité srozumitelně a rychle informovat. Německo-nizozemské partnerství NOAH rozvíjí nový přístup k boji s povodněmi v oblasti řek Rýnu a Mázy, který je založen na dvou hlavních principech. Tím prvním je co možná nejrychleji a nejvhodnějším způsobem reagovat na potřebu informování v době stoupání hladiny v partnerských oblastech prostřednictvím výstražného informačního systému ‚FLIWAS‘ (Flood Information and Warning System), který již byl vyzkoušen v Kolíně nad Rýnem, v Karlsruhe a ve třech regionech Nizozemí. Druhým principem NOAH je pak tzv. ‚Partnerství proti záplavám‘, které spojuje vládní orgány s ostatními aktéry a širokou veřejností. Prostřednictvím aktivní účasti na boji proti stoupající hladině se snažíme upozornit na význam problémů spojených s vodou.“

Ludolph Wentholt (vedoucí projektu) a **Bob Pengel**, Foundation for Applied Water Research (Nadace pro aplikovaný výzkum vod)
noah@stowa.nl
www.noah-interreg.net

Konference odlehlých přímořských regionů (CRPM)

„Položit základy spolupráce regionů“

Philippe Cichowlaz, ředitel, regionální politika a územní plánování, Konference odlehlých přímořských regionů (CRPM)

CRPM, která dnes sdružuje asi 150 oblastí z EU nebo jejího sousedství, se zapojuje do spolupráce mezi regiony už více než patnáct let. Ať již hovoříme o finančních zdrojích, metodice nebo kvalitě projektů, můžeme od prvních ustanovení EFRR v této oblasti konstatovat značný pokrok. Tato rostoucí síla dovedla naše sdružení k podpoře projektů, které jsou méně operativní, ale více zaměřené do budoucna s cílem podporovat novou dynamiku rozvoje. V rámci Interreg III B se CRPM podílí na třech strategických projektech:

> **Workshopy územního uspořádání ve Středomoří (AMAT).** Tohoto projektu, řízeného regionem Provence-Alpes-Côte d'Azur v partnerství s Institutem pro Středomoří, se v rámci úsilí o inovaci regionální politiky účastní devět středomořských oblastí na severním i jižním pobřeží. Nejprve se musely analyzovat přesné podmínky uskutečňování této politiky ve středomořských zemích Unie, aby tak bylo možné otevřít cestu tzv. „strukturujícím“ projektům s výrazným dopadem na příslušné území pro následující programové období. Poté bylo třeba si vyměnit zkušenosti, týkající se optimálních územních postupů v jednotlivých regionech s cílem připravit akce, které budou připadat v úvahu pro budoucí Cíl evropské územní spolupráce po r. 2006, jako je prevence velkých rizik, ochrana pobřeží, inovační sítě atd.

> Druhý projekt, **Budoucnost rozvoje atlantického prostoru (SDEA)**, spočívá ve zkoumání možností rozvoje atlantického prostoru, který by byl

více polycentrický, podle principů Budoucnosti rozvoje unijního prostoru (SDEC). Projekt SDEA, který sdružuje dvacítku atlantických regionů, je realizován naším útvarem výhledových analýz v Portu. Na základě rozboru sociálních, ekonomických, demografických a ekologických tendencí na územích, která tvoří atlantický prostor, je tento projekt zaměřen na vytvoření *strategických návrhů* pro regionální i národní účastníky, ale také národních ve prospěch lepších

strukturizace atlantického pobřeží. Na druhé straně *témata spolupráce* pro projekty po r. 2006 mají za cíl čelit strukturální nedostatečnosti tohoto prostoru a posílit jeho atraktivitu ve srovnání s centrálnějšími a více konkurenceschopnými regiony. Série workshopů, organizovaných za tímto účelem, spojí jak institucionální aktéry (regionální a místní orgány, konkrétně prostřednictvím Konference měst atlantického oblouku), tak aktéry sociální a ekonomické (univerzity a výzkumná centra, regionální a ekonomické a sociální výbory prostřednictvím Transatlantické sítě (RTA), příslavní orgány, podniky).

> Třetí, příčný projekt je věnovaný otázkám **námořní bezpečnosti**, o nichž byla řeč už v Inforegio Panorama č. 15.

Jako odborníci jsme se konkrétně zúčastnili různých projektů typu „Baltic Palette“ (které vedly k bouřlivým výměnám zkušeností) a také projektu INTERACT. Jsme také účastníky nového středomořského programu, spuštěného v rámci současného programového období „Stratmed-Medisdec“ a uskutečňovaného regionem Latium, který se částečně opírá o závěry projektu AMAT.

Dnes nás ovšem nejvíce mobilizuje projekt výjimečného charakteru zvaný „Evropa moře“. Téměř třicet regionů se zde s generálním sekretariátem CRPM pustilo do přípravy Zelené knihy o námořním charakteru Evropy a v této souvislosti o úloze regionů.

Na základě zkušeností, kterých jsme nabyli, se naše očekávání pro léta 2007-2013 zaměřují především na posílení strategického charakteru budoucích projektů, aniž bychom samozřejmě popírali přidanou hodnotu projektů menšího rozsahu. To neznamená nutně vyšší rozpočet, jako spíše zvýšenou koordinaci a zapojení nejrůznějších účastníků v daných územích. Ve skutečnosti je jedním z největších problémů vytvořit skutečná partnerství mezi státy a sítěmi odborných účastníků, protože pokud se týče uplatňování kompetencí, mají regiony v této oblasti několik let náskok. Kardinální otázkou zůstává, zda se jim podaří vyvolat spolupráci „zezdo-la“ a zapojit napříště i jiné aktéry.

Kontakt: philippe.cichowlaz@crpm.org
Internet: www.crpm.org

Jednou ze starostí AMATu jsou i bezpečnostní opatření proti záplavám

Emilia-Romagna (Itálie)

„Jak region Emilia-Romagna přijal výzvu Interreg“

Lodovico Gherardi, člen řídicího výboru Interreg IIIB CADSES, a **Michele Migliori**, koordinátor programů Interreg IIIB a IIIC (region Emilia-Romagna)

Na základě zkušeností z Interreg IIC v letech 1994 až 1999 se region Emilia-Romagna rozhodl aktivně zapojit do tří částí programu Interreg III: jeho pobřežní provincie se účastní sekce A v rámci Přeshraničního jaderného programu; region jako takový; sekce B coby účastník programů CADSES čili Střed, Jadran, Dunaj a Jihovýchodní Evropa (kde je koordinátorem za Itálii) a MEDOCC (západní Středomoří) a konečně také programu Interreg IIIC pro východní oblast.

K dnešnímu dni je Emilia-Romagna zapojena do 120 projektů spolupráce, které představují investice dosahující řádově 20 543 000 eur z EFRR a jsou následovně rozděleny: 15 přeshraničních projektů (z toho v 8 jako hlavní partner), 30 projektů CADSES (z toho 10 jako hlavní partner), 26 projektů MEDOCC (z toho 3 jako hlavní partner) a 49 projektů Interreg IIIC (z toho 8 jako hlavní partner). Územní samosprávné celky předložily 58 z těchto projektů, ostatní přímo regionální orgány. V 50 různých zemích tak bylo navázáno asi 1 200 partnerství, přičemž asi 85 % těchto partnerství se týká veřejných nebo soukromých subjektů z Evropské unie (z toho 75 % ve starých a 10 % v nových členských zemích) a 15 % je ze třetích zemí, většinou balkánských států. Emilia-Romagna se ale jako hlavní partner projektu „RE-ACT/Regional ACTors in Interreg cooperation“ (Regionální aktéři ve spolupráci Interreg) účastní též programu INTERACT.

Většina projektů se týká odvětví souvisejících přímo s politikou územního rozvoje. Na prvním místě seznamu pokrytých oblastí je s 32 projekty životní prostředí s dvěma hlavními tématy, totiž bojem proti znečištění ve všech jeho formách a trvale udržitelným rozvojem zdrojů – pozemních i pobřežních. Další významnou oblastí (13 projektů) jsou mobilita a logistika. Zde je třeba vypracovat a sdílet inovační metody, aby bylo možné racionálnější způsobem řídit tok dopravy zboží. Ze strategického a politického hlediska jsou rovněž významné oblasti místního rozvoje (12 projektů) a územního plánování (10 projektů). Při své činnosti se Emilia-Romagna snaží brát v úvahu výsledky studií provedených v rámci programu ESPON, aby tak doplnila svou „skříňku na nářadí“, co se regionálního územního plánování týče.

Interreg vyvolává na místní i regionální úrovni stále větší zájem. Možnost vytvořit partnerství se vzdálenými – a tedy odlišnými – strukturami a institucemi a

sdílet zkušenosti na mezinárodní úrovni vedlo regionální správu ke zlepšení kvality jejích služeb. Stejně tak se přechází od místního pohledu, málo citlivého k přidání hodnotě spolupráce, k zohlednění možností růstu, které otevírají mezinárodní vztahy. V tomto ohledu bychom rádi zdůraznili, že téměř všichni partneři i koordinátoři projektů, kteří vyhráli minulá výběrová řízení, předkládají novou kandidaturu pro následující výběrová řízení, a to i přes velké potíže, které jsou – to je třeba uznat – spojeny s řízením programu Interreg. Jinými slovy výše zmínění partneři se domnívají, že přidaná hodnota mezinárodní spolupráce přesahuje tyto potíže a že získali zkušenosti k tomu, aby jim mohli znovu čelit.

Sídlo regionu Emilia Romagna v Boloni

V této závěrečné fázi plánování služby související s evropskými programy ⁽¹⁾ maximálně využívají zdroje s cílem pomoci regionálním účastníkům projektů Interreg a vyhovět stále větším očekáváním příslušného území. Je zde také snaha zlepšovat koordinaci uvnitř i vně regionální správy tak, aby byla „jediným oknem“ pro evropskou spolupráci ve službách všech regionálních aktérů.

Zkušenosti získané účastí v iniciativě Interreg III vytvářejí cennou banku znalostí pro příští etapu evropské územní spolupráce, která začne roku 2007 s novým plánováním strukturálních fondů a novými programy sousedství.

Další informace:

http://www.regione.emilia-romagna.it/wcm/infoagenda2000/sezioni/sez_iniziativa_comunitarie/interregIII

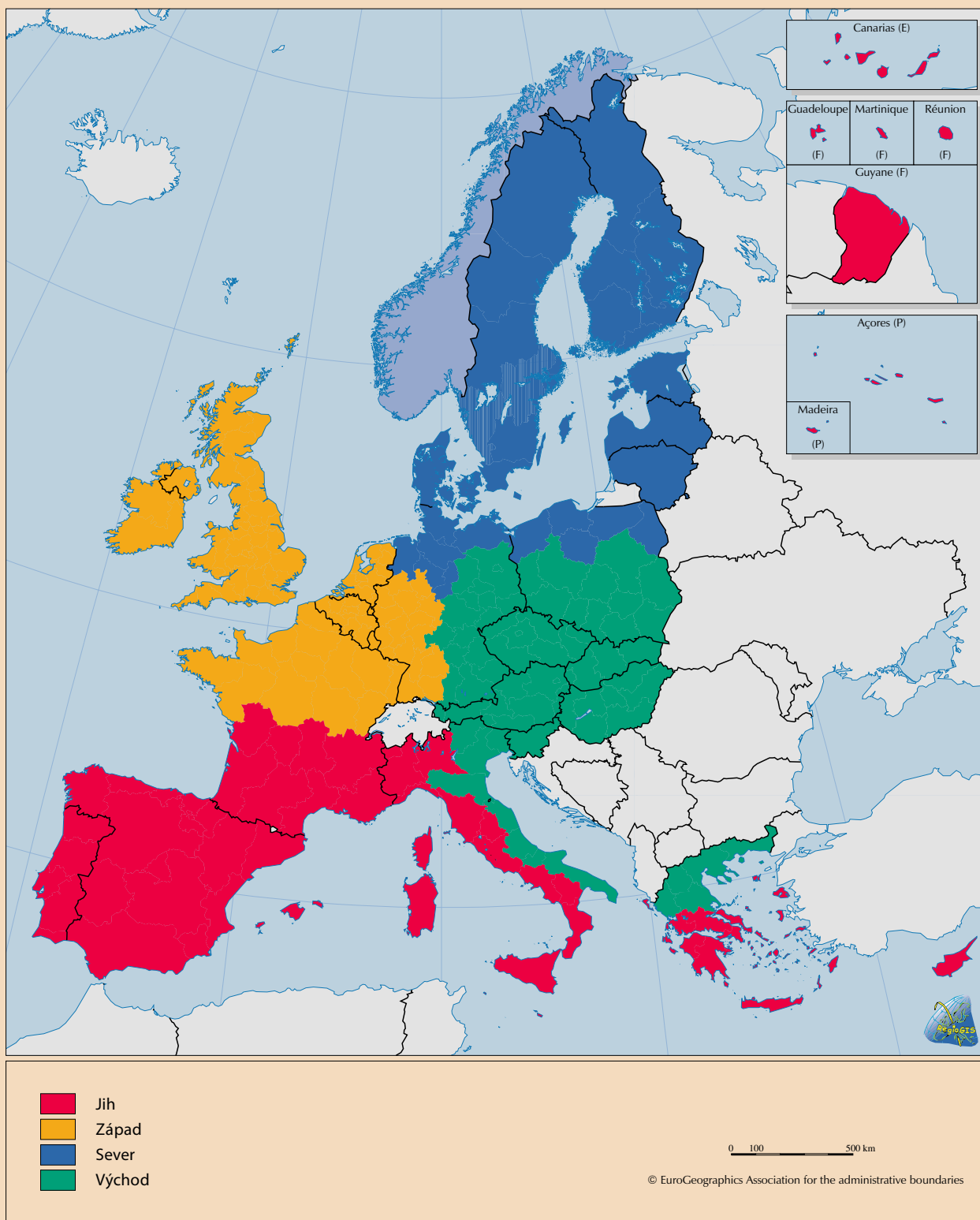
Kontakty:

lgherardi@regione.emilia-romagna.it
lmigliori@regione.emilia-romagna.it

(1) Delegation pro územní uspořádání a regionální akce, koordinační orgány pro politiku územního uspořádání prováděnou francouzským státem.

Interreg III C: meziregionální spolupráce

SEVER

STIMENT: novátorské přístupy při zakládání podniku

Celkové náklady: 3 400 000 EUR
Príspevek EU: 2 050 000 EUR

„Projekt STIMENT (STIMulating new ways of ENTreprenurship) je zaměřen na podporu podnikání ve čtyřech regionech, kde je toho obzvláště zapotřebí (švédský daleký sever, Velké Polsko, Häme-jihní Finsko a Lotrinsko), a na vyzkoušení novátorských přístupů v oblasti zakládání podniků v provincii Brescia (Lombardie). Jedná se o podporu rozvoje partnerství mezi sociálními a ekonomickými aktéry v těchto pěti regionech s cílem zlepšit znalosti a schopnosti podnikatelů výměnou zkušeností, nástrojů, metod a doprovodných opatření. STIMENT podporuje především tři oblasti: ekonomickou inteligenci, e-learning a logistiku.“

Mats-Rune Bergström, správní rada hrabství Västerbotten
mats-rune.bergstrom@ac.lst.se
www.stiment.net

ZÁPAD

DICE: spolupráce zaměřená na digitální technologie

Celkové náklady: 1 052 000 EUR
Príspevek EU: 624 000 EUR

„Operace DICE (Digital Innovation through Cooperation in Europe) chce podporovat výměnu zkušeností mezi osmi regiony, které se na svém území chystají zavést digitální televizi a všechny služby, které umožňuje. DICE klade důraz na regionální rozvoj a podporu malých a středních podniků v sektoru médií a telekomunikací. Projekt se zajímá o výzvy s touto novou technologií spojené: vztah ke spotřebiteli, jednotné normy, nové aplikace a trhy, modely podnikání, právní rámec. Jedná se o zhodnocení dopadu, který tento technický pokrok může mít na regionální rozvoj. Po identifikaci a transferu (ve formě příručky) optimálních postupů je pak posledním cílem podporovat v každém zúčastněném regionu konkurenceschopnou, dynamickou ekonomiku založenou na znalostech, která bude vytvářet pracovní místa.“

Ingrid Walther, vláda Berlína, oddělení informačních a komunikačních technologií
ingrid.walther@senwaf.verwalt-berlin.de
<http://www.dice-online.net>

JIH

VINTUR: Oblast evropské vinařské turistiky

Celkové náklady: 1 319 900 EUR
Príspevek EU: 759 950 EUR

„Základním cílem operace VINTUR je vytvoření, rozvoj a konsolidace evropského prostoru vinařských měst a regionů jako platformy užší spolupráce mezi ekonomickými aktéry a úřady a vyhodnocení správných postupů. Z očekávaných výsledků je možné uvést vytvoření stálého fóra pro získávání kvalitních informací, zlepšení znalostí jeden druhého, vypracování strategie turistiky založené na víně, vypracování a šíření ‚charty evropského vinařského cestovního ruchu‘ a vypracování nových metod na podporu tohoto ruchu, jakož i pěstování vína.“

Toni Alujas, radnice Vilafranca del Penedès
talujas@ajvilafranca.org
www.vintur.org

INTERACT

Vlak IQ: síť správců Interreg

Celkové náklady: 540 000 EUR
Príspevek EU: 270 000 EUR

„Vlak IQ je síť úřadů, které řídí unijní iniciativu Interreg. Tento pilotní projekt, založený na předchozích zkušenostech z Interreg, spočívá v zavedení nástroje k přenosu know-how pro účastníky iniciativy spolupráce, především pro členy řídicích a monitorovacích výborů, aby se tak přispělo k úspěšnému rozšíření, konkrétně usnadnění integrace řídicích orgánů zemí, které nově vstoupily do Unie.“

Sabine Rosenberger, tajemnice, Vlak IQ
Sabine.Rosenberger@noel.gv.at
www.iq-train.net

2007–2013: Příprava nové řady programů s pomocí internetových stránek Info regio

Členské státy a regiony již připravují blížící se programové období 2007–2013. Webové stránky Info regio v této souvislosti přináší mnoho informací a důležité dokumenty pro všechny účastníky zapojené do tohoto procesu. Cílem je usnadnit výměnu mezi těmito lidmi a širokou veřejností a informovat o dosaženém pokroku. Své dotazy a příspěvky zasílejte GŘ REGIO, budou vítány.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/debate/forum_fr.htm

Kontakty

Evropská komise, generální ředitelství pro regionální politiku
Odbor 01 – „Informace a komunikace“
Thierry Daman
41, avenue de Tervuren, B-1040 Bruxelles
Fax: +32 2 296 60 03
E-mail: regio-info@cec.eu.int
Internet: http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_fr.htm

Informace o regionální pomoci Evropské unie
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_fr.htm

ISSN 1725-8197

© Evropská společenství, 2005
Reprodukce povolena, pokud bude uveden zdroj.

Úřad pro úřední tisky
Publications.eu.int